

Déli Hírlap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Timișoara-Belváros,
Szentgyörgy-tér 4. Telefon: este 9 óráig 2-52, azontul 10
vagy 2-42. • Előfizetési árak külföldön: havonként
300 Lei, negyedévre 820 Lei, félévre 1600 Lei, egész évre
3200 Lei. Egyes szám ára 4 Lei, Bukarestben 5 Lei.

Gazdaságpolitikai Napilap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VUCHETICH ENDRE Dr.

Előfizetési árak Temesvárott és vidéken házhoz kézbesítéssel: havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre 450 Lei, egész évre 900 Lei. Állami tisztviselők és állami nyugdíjasok részére: havonként 70 Lei, negyedévre 210 Lei, félévre 400 Lei, egész évre 800 Lei.

1928 / SZOMBAT / OKTÓBER 13

ÁRA 4 LEI / BUKARESTBEN 5 LEI

TIMIȘOARA, IV. ÉVF. / 239. SZÁM

Még husz millió kell

a temesvári színház befejezéséhez, ami nagy vihart keltett a városi nagytanács tegnapi ülésén úgy, hogy elhatározzák a vizsgálat megindítását

Temesvár, október 12.

Temesvár városának nagytanácsa tegnap délután tartotta meg Georgevici Lucián dr. főpolgármester elnöklése alatt őszi gyűlést, amelyen, mint a kormány képviselője Coste Gyula dr. prefektus is részt vett. A múlt ülés jegyzőkönyvéhez, amelyet Sagovici Sámuel dr. főjegyző olvasott föl, Schmitz Ferenc dr. szólalt föl. Megemlítette, hogy a város részéről őt és Cioban Pompil dr-t delegálták a vármegyei nagytanácsba, azonban a belügyminiszter ennek ellenére mégis Cosma Aurél dr-t és Hollinger Pétert nevezte ki. Georgevici Lucián dr. főpolgármester válaszolja, hogy a város ebben az ügyben feliratot intézett a belügyminiszterhez, azonban eddig még nem kapott választ.

Azután áttértek a napirendre. Sagovici dr. bejelentette Gruiá tanács tagi felmondását, amit tudomásul vettek. Obadeanu Pál dr., akit a mezőgazdasági kamara delegált a városi tanácsba, letette az esküt. A vármegyei nagytanács által delegált Imbroane Miklós dr. ismét nem jelent meg eskütelre. A nagytanács elhatározta, hogy írásban felszólítja távollmaradásának megindokolására. Sagovici Sámuel dr. főjegyző azután jelentést tesz a város által az oravicai tűzkárosultak részére megszavazott háromszázezer lei kiosztásáról, amit a gyűlés tudomásul vett.

Sagovici Sámuel dr. főjegyző jelentette, hogy a várostól kétezzerkilencszázötven hold földet sajátítottak ki, a házhelyjogosultak részére pedig százkilenc holdat, amelyből később visszahozták tizenkét holdat.

A kisajátítás azonban nem végleges, mert azt revideálni fogják. Ezeknek a földeknek az értéke 187.264.030 lei.

Domasneanu György: Mit kapunk érte?

Georgevici dr.: Azt még nem döntötték el.

A nagytanács a jelentést tudomásul vette. Sagovici dr. azután a házhelyjogosultak kielégítéséről tesz jelentést.

A tanács a jelentést tudomásul vette. Azután áttérnek Cosma Aurél dr. volt miniszternek a város számára tett ajándékára. Felolvassák Cosma dr. átiratát, amelyben közli, hogy a városnak szanatóriumépítésre Borszéken és a Fekete tengeri Basarciában egy-egy telket adományoz. Prostean Kornél dr. városi tisztí főorvos köszönetet mond az adományért Cosma dr.-nak.

Temesvárott egyre több a halálozás és egyre kevesebb lesz a születés és azért csak örülni lehet az adományoknak, amelyek lehetővé teszik a városi gyermekeknek a nyaralást.

Ezzel kapcsolatosan kéri, hogy az üdülésre szoruló városi tisztviselők részére Lippafüreden villát vásároljanak. Georgevici Lucián dr. kijelenti, hogy a nagytanács elvben elfogadja a javaslatot. Azután Cosma dr.-nak jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak.

Tárgyalták most a kaszárnyáknak a Belváros területéről való elhelyezését. A város feliratot intéz a földmivelügyi miniszterhez, akit arra kéri, hogy a várostól kisajátított Csóka pusztából adjon vissza nyolevan holdat, hogy azon a kaszárnyák megépíthetők legyenek és elegendő tér maradjon a gyakorlótér részére is. Azután tárgyalták a bázisai vágány kihelyezéséről az államvasutak vezérigazgatóságával kötött megállapodást, amelyet annak idején részletesen ismertettünk.

A munkálatokhoz a városnak husz millió leire lesz szüksége, amelynek első felét 1929-ben, a másik felét 1930-ban veszik föl a költségvetésbe.

A nagytanács a megállapodást az államvasutal ratifikálta.

Következett az autótakszik számának nyolevanról százhuszra való szaporításáról szóló javaslat, amelynél nagy vita fejlődött ki. Sagovici Sámuel dr. főjegyző ismertette az állandó választmány javaslatát és kérte azt elfogadni akként, hogy husz taksziengedélyt adjanak ki mostan, huszat pedig májusban.

Stachler Adám ajánlja, hogy mindazok, akik nem bérkoecisok és taksziengedélyt kapnak, kötelesek legyenek egy bérkoeciszámot megváltani.

Muth Gáspár dr.: Nehogy visszavételek legyenek, a bérkoeciszámok megváltási árát a város állapítsa meg. Egyébként csatlakozik Stachler javaslatához.

Potenz Jakab, Gropsian Mihály, Reiter József, Prostean Kornél dr., Hollinger Péter és Domasneanu György felszólalásai után Georgevici Lucián dr. főpolgármester megvédi az állandó választmány javaslatát, amelyet a nagytanács úgy fogad el, hogy

most husz taksziengedélyt adnak ki és pedig tizet bérkoecisoknak, tizet másoknak. A másik husz engedély kiadásáról majd a tavaszkor döntenek.

Az állandó választmány a nagytanácstól 5.242.189 lei rendkívüli hitel megszavazását kéri. A megszavazandó hitelek sorában volt egy a színházépítés célját szolgáló 2.350.000 leies hitel.

Domasneanu tábornok: Ezzel a hitellel végre felépül a színház? Végre tudni akarjuk, még mennyi pénz kell a színház felépítéséhez?

Mayer József: Beszéltem szakemberekkel, akik

azt állítják, hogy a színház végleges befejezéséhez még husz millió kell. Kifizetik-e végre azokat a kisiparosokat, akik hónapok óta várnak a pénzükre?

Eschker Margareta szerint a kullisszák rosszak és a színpadról reflektorok tüntek el. Vizsgálatot kér a színházépítés ügyében.

Cioban Pompil dr.: A színház körül sok gyanúsítás hangzott már el. Végre tisztázni kell a helyzetet. Javasolom, hogy színház építését illetőleg külön nagytanácsai ülést hívjanak egybe. Azon jelenjenek meg a színházépítő mérnökök és legyenek részletek jelentést.

Dobosan János dr. és Gropsian Mihály dr. szintén szükségesnek tartják a vizsgálatot. Muth Gáspár dr. szerint szükség van egy külön nagytanácsai ülésre, amely a színházkérdéssel foglalkozzék. Kifogásolja, hogy a nagytanácsot csak minden három-négy hónapban hívják össze. A város különböző ünnepeinek rendezésére százezreket ad ki, de szociális kötelezettségének nem tesz eleget.

Georgevici Lucián dr. főpolgármester bejelenti, hogy legközelebb külön nagytanácsai ülést hív egybe a színházkérdés tisztázására.

Sorra került a villamosvasutnak nyújtandó rendkívüli hitel a vadászerdei vonal felépítésére. Mayer József kijelenti, hogy Miklósi igazgató mindent fordítva csinál. Ezt a vonalat sem az új kórházig nem vezet fel a Vadászerdőbe sem megy.

Lovas Margit kéri, hogy az egyes számú villamos télen is a strandig közlekedjék, mert ott temesváriak laknak.

Georgevici Lucián dr. főpolgármester szerint a strandig a vonal gyenge és csak nyáron jó, télen nem használható.

Domasneanu tábornok: Sehogyan sem értem, ami a nyári esőben jó, miért rossz a téli esőben? (Derűtség).

A nagytanács a kérdést az állandó választmány elé utalta, majd Cioban Pompil dr. indítványára az ülés folytatását ma délután négy órára halasztották el.

Winternitz

női kabát és ruha-divatház
kizárólag Bely, Lloyd-sor, Löffler-palota

hozza a
legszebbet
legolcsóbbat
legfinomabbat

Tel. 906.

szövetkabátokban
szőrmekabátokban
és ruhákban
Saját szücsműhelyben átalakítások és javítások lelkiismeretesen és olcsón készíttetnek

Elhangzott a végső szó a temesvári fiugimnázium igazgatói állása körül évek óta húzódó harcban

Temesvár, október 12.

Ismeretes az a harc, amely a temesvári Diaconovici Loga fiugimnázium igazgatói állása körül Bejan Szilviusz volt igazgató és Coman Agoston az intézet jelenlegi igazgatója között évek óta fennáll. Bejan Szilviusz az akkor még érvényben levő magyar tanügyi törvények értelmében az erdélyi kormányzótanács a temesvári állami fiugimnázium igazgatójává nevezte ki, utóbb pedig az egyetemesítés során és a kolozsvári kormányzótanács feloszlásával ezt a ki nevezést a közoktatásügyi miniszterium is megerősítette. Az 1923. évben azonban, amikor a liberálisok kerültek először uralomra, Bejant a temesvári gimnáziumba tanárnak osztották be, míg Coman Agostont neveztek ki az intézet igazgatójává.

Bejan ekkor régi állásába való visszahelyezése érdekében panaszt emelt a legfelső semmitőszéknél, mint közigazgatási bíróságnál.

A semmitőszék akkor megállapította, hogy Bejannak joga van az igazgatói állásra és visszahelyezte igazgatói minőségében. Ez az intézkedés 1926 szeptemberében, még az akkori Averescu-kormány alatt érkezett meg Temesvárra. Bejan ismét átvette az igazgatói tisztséget, azonban alig egy év múlva újból a liberálisok kerültek uralomra és 1927 szeptemberében a közoktatásügyi miniszterium Bejant az igazgatói tisztség alól megint csak felmentette és ennek ellátásával ismételt Coman Agostont bizta meg. Bejan másodszor is panaszt tett a közigazgatási bíróságnál, ezúttal már a temesvári táblánál.

A volt igazgató a közoktatásügyi miniszterium indokolásával szemben hangsúlyozta, hogy őreá nem vonatkoztatható az új tanügyi törvény.

A miniszterium ugyanis azzal érvelt, hogy a román középiskolai törvény nem ismeri az igazgatói kinevezést, hanem az csak megbízás és a miniszterium azt bármikor visszavonhatja. Bejan hangsúlyozta, hogy őt ez a törvény nem érintheti, mert őt még az akkor érvényben volt magyar törvény alapján nevezték ki, az a törvény pedig ismerte a kinevezett igazgatót és így neki szerzett jogai vannak a temesvári állami gimnázium igazgatói állására. A temesvári ítélőtábla Maréa Sándor dr. táblai főelnök elnöklet mellett működő tanácsa két tárgyaláson át foglalkozott az ügyvel.

A temesvári ítélőtábla helyt adott Bejan Szilviusz kérésének, megállapította, hogy szerzett jogai vannak és elrendelte Bejannak az igazgatói állásba való visszahelyezését.

A temesvári közigazgatási bíróság határozata az érdekeltek körében megnyugvást keltett, mert Erdélyben még három-négy, hasonló helyzetben levő iskolaigazgató van.

A közoktatásügyi miniszterium erre a temesvári határozatot a bukaresti legfelső semmitőszékhez felebbezte meg. A semmitőszék tegnap foglalkozott az ügyvel és a temesvári ítélőtábla álláspontjára helyezkedett. Megváltotta a semmitőszék a temesvári ítélőtábla döntését, megállapította, hogy a közoktatásügyi miniszteriumnak az adott esetben jogában állott Bejantól akkor megvonni az igazgatói megbízást, amikor ezt közérdekből jónak látta.

A semmitőszék határozatának indokolásában kifejti, hogy ebben a kérdésben nem ismerheti el a szerzett jogokat, mert az új középiskolai törvény és a tanárok szervezeti szabályzata, amely az igazgatói delegálást is szabályozza, szabad kezet biztosít ebben a kérdésben a miniszteriumnak. A semmitőszék döntése jogszaki körökben feltűnést kelt annál is inkább, mert a temesvári ítélőtábla döntéseit a legfelső bírói fórum csak a legtrikább esetben változtatja meg.

Négy millió leit kért szubvenció címén a főpolgármester egy városi szintársulat céljaira

Temesvár, október 12.

Georgevici Lucian dr. főpolgármester tegnap délelőtt érkezett vissza Bukarestből két napi tartózkodás után. A főpolgármester utjára vonatkozólag a következő felvilágosítást adta a Déli Hírlap munkatársának:

— Hivatalos és közigazgatási természetű városi ügyek elintézésén kívül régi tervemet szerettem volna megvalósítani. Cosma Aurél dr. volt miniszter és Oprea János kamarai elnök társaságában felkerestem Lapeditu kultuszminisztert, akivel hosszasan tárgyaltunk a temesvári színház ügyében. A magunk részéről azt kértük a szépművészeti minisztertől, hogy adjon Temesvár városának négy millió lei szubvenciót egy szintársulat fenntartására. Arra kértük, hogy ne mindenkor egy-egy alkalmi társulatot támogasson, hanem a szubvenciót adja Temesvár városának. Ezt a lépést azért tettük már most meg, hogy a jövő évi költségvetésbe ezt az összeget fel lehessen venni.

Ami tervünk ugyanis az, hogy a város égisze alatt Temesvárott vegyes, a lehetőség szerint három: román, magyar, német nyelvű társulatot alakítsunk, közös nagy zenekarral és kórusokkal. Ez a városi társulat kielégítő nemcsak Temesvár, hanem az egész Bánság színház-kulturális igényeit. Az állandó vegyes társulat lehetővé tenné az állandó városi zenekar megszervezését is, amely nemcsak a színházban, hanem más ünnepélyes alkalmakkor is a város rendelkezésére állana. Amennyiben a miniszter a kért négy millió lei szubvenciót megadja, úgy jövőre hozzájárulunk a vegyes társulat megszervezéséhez, ami annál könnyebb, mert a négy millió leihöz még a városnak is módjában áll a költségvetésbe évenként felvett bizonyos összeggel hozzájárulni. Tárgyalásaink a szépművészeti miniszterrel nem nyerték befejezést, nekem haza kellett jönni a városi nagytanács ülésére, de Cosma Aurél dr. és Oprea János folytatják ez irányban a tárgyalásokat.

Hiába várja pénzét a Gyárváros több lakósa, mert a posta állítólag tévesen kézbesítette

Temesvár, október 12.

A Gyárváros egyik kézbesítési körletében huszonöt címzettnek elvezették a pénze, amelyet a posta utján meg kellett volna kapnia. A sorozatos esetek úgy derültek ki, hogy Todorescu Jánosné, aki Árok-utca 5. szám alatt lakik, panaszt tett a postánál, hogy hétezer leinyi pénzét, amelyet szeptember elején kellett volna megkapnia, még október elején sem kapta meg. Ugyanakkor panaszkodott egy Paun Jánosné nevű asszony, aki négyezer leies postautalványát nem kapta meg, továbbá Franzen Péterné, aki levelet kapott három hét előtt háromezeröttszáz lei átutalásáról, amelyre azonban hiába várt.

És egyre-másra jöttek a feljelentések, amelyek száma hamarosan huszonötre szaporodott.

A posta megindította a nyomozást és megállapította, hogy Teufel Ede eddigi postakézbesítőt, aki évtizedeken látta el teendőjét állásától felmentették és a kézbesítést egy teljesen új emberre bízta. A feljelentések alapján megindult vizsgálat során megállapították azt is, hogy a reklamált pénzeszegekről szóló utalványok kivétel nélkül mind megérkeztek és az utalványokat ki is fizették, az utalványok hátlapján ott is van a címzetek aláírása. Erről az aláírásról azonban kiderült, hogy valamennyi hamisított. A posta a levélhordót, akinek feladata

volt a pénzeket kézbesíteni, azonnal felfüggesztette. A pályaudvari postafőnöke, akinek a vétkes levélhordó alárendeltje volt, azt a magyarázatot adja az esethez, hogy sikka-írásról nem beszél, hanem csak az történt, hogy a levélhordó rossz címekre kézbesítette a pénzt.

A magunk részéről ezt a magyarázatot igen naivnak tartjuk és nem tudjuk megérteni, hogy a levélhordó bűnét miért takargatják olyan nagyon?

Mertha egy-két címre tényleg tévesen kézbesítette a pénzeket, de 25-re! Azért követeljük, hogy a posta hozza nyilvános ágra azoknak a neveit, akik tudva, hogy az utalványok nem nekik szólnak, a pénzt átvették és az aláírást hamisították. Mert ebben az esetben ezek ellen csaliás, sikkaírás és közokirathamisítás miatt vádat kell emelni. Kíváncsiak vagyunk, hogy ezek a vádak megtörténnek-e? k. e.

Éles beszéd a liberális kormány ellen

Kolozsvár, október 12.

A nemzeti parasztpárt sorozatos gyűlései egyikét tegnap Kolozsvárott tartotta meg, amelyen Maniu Gyula is jelen volt. Mintegy háromezer ember várta Maniut az állomáson és csendes demonstrációval, ének-szóval kísérték be a városba. Maniu Gyula még az est folyamán felkereste Vaida-Voevod Sándort, akinek lakása előtt a kolozsvári nemzeti parasztpárt egyik vezetője beszédet intézett a tömeghez. A nép lelkesen ünnepelte Maniu Gyulát, majd csendben szétszözlött. Tegnap délelőtt a kolozsvári kerület gyűlést tartott, amelyen Maniu Gyula nagyszabású beszédet mondott. Hangoztatta, hogy a Bratianu-kormány már három ízben kapott halasztást a külföldi kölcsön megkötésére, azonban ezek a terminusok leteltek és a kölcsön a mai napig sincsen megkötve. A kormánylapok most ujabban azt a hírt helyezik el, hogy a kölcsön megkötése további egy hónappal kitolódott Maniu Gyula megemlítése után, felhívta a régenstanács figyelmét arra, hogy az, aki figyelemmel kíséri a külföldi kölcsöntárgyalásokat, megállapíthatja a külföld legnagyobb bizalmatlanságát a Bratianu-kormány iránt. A liberális kormány kisajátította a nemzeti parasztpárt elveit és ezeket az elveket igyekszik a külföldön magának bemutatni. Azonban a külföld nem hisz abban, hogy a liberális párt elég erős lenne ezen elvek végrehajtására. Elékezett az idő — fejezte be Maniu —, hogy a liberális kormány elhagyja a helyét.

Ezután Vlad Aurél, Madgearu és többen beszéltek, akik szintén a kormány politikáját ostromolták.

Makulatura

kapható a
DÉLI HIRLAP
kiadóhivatalában

Temesváriak találkozóhelye
BUDAPEST legelsőrendű,
modern családi szállója az

ISTVÁN KIRÁLY
SZÁLLODA
IV, Podmaniczky-u. 8. sz.

Mérsékelt árak, modern
berendezés, központi fűtés,
melegvízszolgáltatás, lift.

A Nyugati pályaudvar mellett.
Elsőrendű konyha.

Elkeseredett panaszok az aradi rokkant hivatal vezetője ellen egy hadbírói tárgyalás keretében

Temesvár, október 12.

Az aradi rokkantok között nagy az elégedetlenség Moldovan Domokos rokkant hivatali vezető ténykedésével szemben, amiről már nem egy ízben beszéltünk meg. A rokkantok panaszának elsősorban Marczyniak István kapitányt és Molnár Ferenc rokkant tisztet adtak kifejezést. Az első rokkant tiszt részéről, a másik pedig a legénység részéről került a rokkant egyesület vezetőségébe. Mindketten teljesen megviselték a háború, az egyik a szemét, a másik a lábát veszítette el.

Először minden felszólalásuk hiábavaló volt Moldovánál, panaszukat memorandumba foglalták és azt elvitték a vármegyei prefektushoz. Azt hitték, hogy Moldovan gorombán áll a rokkantokkal, olyan kedvezményeket és előnyöket, amelyekre jogosultak volna, megvon tőlük és sem a háborúknál, sem pedig a dolgozó rokkantok eseteiben a munkaadók előtt nem fogja pártjukat. Nagy panaszuk az is, hogy bárha a törvény világon előírja, hogy a rokkantok ingyenes tüzfát kapjanak, a tüzfát nem szerzi meg nekik és azt azzal incolja meg, hogy a legtöbb rokkant tüzfát adná a tüzfát. A vármegyei prefektus átvette a memorandumot, meghallgatta a rokkantok sérelmeit, magához hívatta Moldovánt.

A rokkantok két delegáltja a prefektus előtt azt is panaszolta, hogy a házhelyek megszerzése körül részben hájban járt el és sok rokkantot elhagyott a tablóból.

Moldovan Domokos a prefektus előtt megkérte magát igazolni, azonban a rokkantok ezzel nem voltak megelégedve. Ennek kifejezést is adtak és távoztak, az előszobában halkan azt mondák, hogy az egész vizsgálatot azért hivatalos személy megrágalmazása miatt eljárás ellenük és a két rokkant tegnap állott a temesvári hadbírói tárgyaláson. A tárgyalást Dani György vezette, a közvédelmi ügyek miniszterének királyi biztos képviselte, a vádlottakat pedig Botis dr. védte. Marczyniak és Molnár újra részletesen ismertették az aradi rokkantok sérelmeit és elégedetlenségét, amely őket az inkriminált kizárásra készítette.

Epure vádbiztos kifejtette, hogy bármilyen vád is, az a vád, amely a kizárásukat Moldovánál szembe, mégis emberileg meg lehet az érteni. Jól tudja, hogy Erdélyben és a háborúban a hadirokkantoknak számos panaszuk van panaszra, mert nem találhatnak a méltányos bánásmóddal és nem mindig részesülnek azokban a jogokban, amelyek őket a törvénnyel megilletik. Maga is tud számos esetet, amikor a rokkantokat, akik az ország érdekében vívott harcokban esztették el testi épségüket, megfosztják azokról a kedvezményektől, amelyek őket megilletik.

Kéri a hadbírói tárgyalást, hogy amennyiben nem menti fel őket, alkalmasan a legenyhébb büntetést. Botis dr. védő kijelentette, hogy az

államnak érdeke, hogy a hadirokkantok elégedettek legyenek, hogy ne éhezzenek, ne kolduljanak, mert más különben a katonák, akiket esetleg háború esetén harcra visznek, hogyan küzdjenek lelkesedéssel, ha látják, hogy rokkantságuk esetén rosszabb sorsuk a nyomorult koldusnál? Ha ellenben a fiatal katonák látják, hogy az állam a rokkantokról emberségesen gondoskodik, akkor lelkesen teljesítik a kötelességüket, mert tudják, ha esetleg maguk is rokkantokká válnak, az

ország, amelynek érdekében küzdöttek, hálával gondoskodik róluk. A hadbírói tárgyalás után ítélelhozatalra vonult vissza és

büntetésül még az ilyen esetekre előírt ötszáz leles minimumnál is kisebb összegre, kétszáz-kétszáz leles büntetésre ítélték a két vádlottat és a megindokolásban kifejtette, hogy önzetlenül a rokkantok érdekében jártak el és elkeseredésük az adott körülmények között érthető volt.

Utban Amerika felé a Graf Zeppelin léghajó, amelyet nagy ünnepségekkel készülnek fogadni

Berlin, október 11.

A Graf Zeppelin léghajó, amely már napok óta készen állt az amerikai utra, tegnap reggel nyolc órakor elindult. Friedrichshafenből érkezett jelentés szerint az időjárás nem volt tegnap sem kedvező, de az óriási léghajó ennek ellenére startolt az amerikai utra. Eckener dr. személyesen vezeti a léghajót, amelynek utasai között van két egyetemi tanár is. Ezek az uton megfigyeléseket szándékoznak végezni. A léghajón helyet foglalnak még a Hearst-vallalatok lap tudósítói és számos filmoperátor, továbbá Zeppelin gróf veje, Herera spanyol ezredes. Érdekes, hogy a Zeppelin elindulásánál időpontjában Lévinne óceánrepülő Miss Columbia nevű géppel elindult Amerikából, hogy leszállás nélkül Rómáig repüljön. Az amerikai start pontosan egybeesett a Zep-

pelin utjának megkezdésével. Tegnap délelőtt féltíz órakor a Zeppelin léghajó Basel fölött repült el és Elzász felé látta tovább repülni. Újabb jelentés szerint Eckener dr. ugyanazon az uton halad most a léghajóval, mint négy év előtt, amikor ő elsőnek repülte át az óceánt. New Yorkban hatalmas ünnepségek között készülnek a Zeppelint fogadni. A hivatalos fogadtatás a Lakehurst repülőállomáson lesz, ahol Walker polgármester személyesen üdvözlözi a megérkező léghajó utasait. Utána egy felkészített hajón az óceánrepülőket Battery Gladdba vezetik, ahol a Broadwayn végig a felvirágozott útvonalon a városba vonulnak. A bevonulást diszlokoma követi, majd este az összes színházakban díszelőadásokat rendeznek. Az ünnepségek a következő napokon folytatódhatnak.

Hatalmas cégtábla mögött a teljes pénztelenség és szabálytalanság húzódik meg

Bukarest, október 12.

Nem telik el nap, hogy újabb és újabb biztosítási csalásról ne kellene beszámolni. Néhány év előtt alakult meg Bukarestben a belga-román biztosító társaság hangzatos cím alatt egy viszontbiztosító, amely klienturáját azzal is gyarapította, hogy sorolások rendszerrel vezetett be. A belga-román biztosító társaság ellen mostanában a bukaresti ügyészséghez egy másuttán érkeztek feljelentések, amelyek azzal illették a társaságot, hogy a díjakat beszedi ugyan, de sem a költségeket nem fizeti, sem pedig a sorsolásból ügyfeleinek járó jutalmakat nem egyenlíti ki. A feljelentések száma meghaladja a harmincat, azonkívül az ország több városában is tet-

tek a helyi ügyészségeknél feljelentést.

A bukaresti vizsgálóbíró, az ügyész és a Banca Nationala egyik könyvszakértője kiszállottak tegnap a belga-román biztosítónak a Calea Victorien levő hivatalos helyiségébe, ahol egyetlenegy tisztviselőt találtak. Amikor kinyitották a pénztárt megállapítást nyert, hogy az a vállalat, amely hangzatos cégtábláján hatvan-négy millió lei alapítókét hirdeti, a házkutatás során még kétszáz leles sem rendelkezett. A két igazgató lakásában is tartottak házkutatást és ott huszonegyezer lei készpénzre akadtak. A vizsgálóbíró az üzleti könyveket lefoglalta. Valószínű, hogy a társaság vezetőit még ma letartóztatják.

A lefogott selyemcsempész a bűnös rendőrtiszttel együtt továbbra is vizsgálati fogságban marad

Temesvár, október 12.

Két hét előtt, mint közöltük, az ott lakó gránicsárórság nagyszabású selyemcsempészést hiúsított meg. Megállapítást nyert, hogy Spinner Moisés dugazdag bukaresti kereskedő összejátszva Monda Vazul komiszárral, az ottlakó határrendőrség főnökével, Magyarországon át zsákszámba rendszeresen csempészte a selymet

az országba. A csempészést Popovici Kornél, temesvári szigurané komiszár leplezte le, és a gránicsáróérték tetten Spinnert, akire Popovici terelte a gyanút. Azon a napon, amikor Spinnert tetten érték, nyolcszáz kilógram selymet csempészett az országba olyképpen, hogy Mondát megvesztegette.

Spinnertől a selymet elkobozták

mintegy hatvan millió lei vámbíróságot róttak ki, ezenkívül pedig csempészés büntetése és megvesztegetés miatt a büntetőeljárás is folyamatba tették ellene. Spinner és Monda jelenleg az aradi ügyészségi fogház lakói és mindkettőjüket előzetes letartóztatásba helyezték. A letartóztatási végzés ellen a temesvári ítéltábla mellett működő vádtanácshoz adták be felebbvezést és ebben szabadlábra való helyezést kérték. A temesvári táblaletartóztatás tegnap foglalkozott az ügyvel. Spinner felebbvezésében azt adja elő, hogy Monda rendőrtiszt nem volt az a hatóság személy, aki a csempészést megakadályozhatta volna, jegyzőkönyv felvételére nem is jogosult, hanem csak a vámközvegek és így, ha meg is vesztegette, jogilag a vesztegetés ténye nem volt befolyásol a csempészésre. Egyébként tagadja a csempészést és vagyonára hivatkozik, amely bármikor elegendő garanciát nyújt. A tábla hosszas tanácskozás után úgy a megvesztegetés, valamint a csempészés miatt várható büntetés nagyságát tekintve, a szabadlábra helyezési kérelmet elutasította. Ennélfogva mindketten továbbra is vizsgálati fogságban maradnak.

Vizsgálat a Juhos-ügyben

Temesvár, október 12.

Már sok nyomdafesték kellett abba, hogy az évek óta húzódó Juhos-ügy minden fázisát a közönséggel megismertessük. Tudott dolog, hogy Juhos Gyula temesmegyei dugazdag földbirtokos évek előtt meghalt és vagyonát kiskori leányára, Juhos Erzsire hagyta, amíg az anyát csak a haszonélvezeti jog illette meg. Ugyáltszik azonban, hogy az özvegy tanácsadóinak ez kevés volt, mert a hatóságok egyszerűen csak figyelmesek lettek arra, hogy a kiskori árvát óriási összegekig megkárosították. Juhos Gyulánét akkor le is tartóztatták és az ügynek más letartóztatottjai is voltak, többek között Varjassy Lajos dr. is. Az igazságügyminiszter később az ügy tárgyalására a kolozsvári törvényszéket delegálta, most pedig intézkedést hozott, hogy a vagyon kezelése ismét tüzetes megvizsgálás alá kerüljön. A vizsgálatra Taran Viktor aradi pénzügyi felügyelő nyert megbízást, aki napokon keresztül tartózkodik már Temesvárott. Taran Viktor kijelentette, hogy az eddigi megállapítások szerint, súlyos visszaélések derültek ki az áttanulmányozott iratokból és a szerencsétlen kisleányt minden vagyonából lelkiismeretlen módon teljesen kiforgatták. A temesvári vizsgálat befejezése után Taran Viktor kimegy a Juhos-birtokra és ott folytatja a vizsgálatot. A vizsgálat eredményéről illetékes helyen kimerítő jelentést fog tenni.

RENDET TEREMTENEK AUSZTRIÁBAN? Tegnap délelőtt a parlament minisztertermében Seipel elnöklése alatt pártközi konferencia kezdődött a Schutzbund és Heimwehr szervezeteinek leszereléséről. Az értekezlet zárt ajtók mögött folyt le és a tanácskozásokról mi sem sajtóforrások

Hirek

A villamos

kikötött a déli órákban az egyik megállónál, mint valami ócska, megkopott, viharvert tengeri hajó. Az utcákon sűrű rajokban ömlöttek az emberek végig és üres gyomorral indítottak vad rohamot a villamoskocsira ellen. Nem akart senki sem lemaradni. A kalauz csöndes mosollyal nézte végig ezt az arepirító tülekedést és látható kedvteliséssel gyönyörködött a villamos megrohanásában. Majd meguntva ezt a mindennapi képet, unott arccal rántott egyet a vállán és jelt adott az indulásra.

A kocsis egy nagyot rántott magán is és azzal megindult. Az imént még egymást ellenségként kezelő vad harcosok ismerkedni kezdenek. Beszélgetnek. Mindenki önző mohósággal beszélt és élvezte a beszéd kiejtését, amitől a délelőtti folyamán megvoltak fosztva. A kereskedő fényes üzleteiről beszélt, amit meg fog kötni, a hivatalnok a fizetésemeléséről, a leányok a vőlegényükről, aki a közel jövőben volt eljövendő. Mindenki beszélt. Egyedül a sarokban húzódt meg egy szürke, tömegtragédiát eláruló asszony, aki minden közeledéstől elzárkozva makacsul burkolózott a hallgatás komor fátyolába. Minden hozzá intézett kérdést válasz nélkül hagyott és csak ült meredten és szólanul. Pedig az emberek gonoszak és megbántva hiúságukban vaskos tréfákkal igyekeztek elégtételt venni a rajtuk esett sérelem miatt. Repült a guny nyílja, az irónia sarával is kiméletlenül megdobálták. És ő szegény, még jobban átérzve jelentéktelenségét, olyan apróra húzódt össze ülőhelyén mint egy parányi emberfióka és nem panaszkodott, nem védekezett, csak némán magába roskadtan hallgatott. De azért nem sajnálta senki, sőt mindenki örült, hogy végre akad egy végtelen, akinek visszaadhatják azokat a rugásokat, amit eddig az életől és embertársaitól kaptak.

A zsufolt kocsin keresztül harcolta magát a kalauz és jegyet kért a hallgató asszonytól. Az szólanul négy lejt kotort ki a zsebéből és odaadta azt. Arra a kérdésre, hogy merre és hová kér jegyet, nem felelt, hanem csak a kezével intett és mutatta az utírányt. Néma volt, de kiáltóan dokumentálta hallgatása életének reménytelenségét és nyomorúságát.

Az imént még szitkozódó emberek megszegyenülten, biborpiros arccal hallgattak. (Ike.)

— Az új temesi alispán hivatalában Jonescu Gyula dr. az ujonnan kinevezett temesi szubprefektus tegnap letette az esküt Coste Gyula dr. prefektus kezeihez és nyomban átvette hivatala vezetését.

— Repülőgépen a déli sarkra. Newyorkból jelentik: Byrd pilóta Los Angelesből Ujzélandra repült, ahonnan két ekspedíciós hajó nyolevanegy főnyi legénységgel és három repülőgéppel rövidesen a déli sarkra indul.

— Pacha Agost püspök Lugoson. Lugos katolikusai nagy ünnepre készülnek. Pacha Agost felszentelt püspök a jövő szombaton, október 20-án délután Lugosra érkezik, ahol a katolikus hívek és a hatóságok a zárdában fogadják. A fogadtatás után a püspök az udvaron felszenteli a lugosi templom új harangjait, majd a különböző tisztelgő küldöttségekkel fogadja. Este a minorita házban műsoros est keretében fölavatják a katolikus plébánia új dísztermét. Másnap, október 21-én a püspök a minorita templomban misét mond, utána pedig bérmlást végez.

KALLAY TIBOR GYŐZELME. Kolozsvárról jelentik: A nagykanizsai időközi választáson tegnap még késő este is folyt a szavazás. Este Kállay Tibor 3343, az egységspárti, de nem hivatalos Bazsó József 1613 szavazatot kapott. Kállayt megválasztották.

— Elutazott az ügyes riporter. Párisból jelentik: Horan amerikai újságíró, aki tudvalevőleg megszerezte a francia-angol flottaegyezmény hiteles szövegét és azt leköszölte, tegnap megint idézést kapott a rendőrségre, azonban nem tudták azt neki kézbesíteni. Azt hiszik, hogy Horan a Hearst sajtó tanácsára elhagyta Páris.

A bécsi opera vendéjátéka október 15-ig.

— Vagyon mélyről senki sem tudott. Budapestről jelentik: A nemrég elhunyt Vigyázó gróf — mint ismeretes — egész vagyonát az Akadémiára hagyta. A hagyaték leltározásánál most olyan értékekre bukkantak, amelyekről senki sem tudott. Egyes bankokban muzeális értékű serleggyűjteményt és ékszereket találtak. A lakásban olyan milliós értékű ékszerek voltak, amelyeket évtizedek óta nem használtak és senki nem tudott róluk. Az örökösök grófnak még jegyzéke sem volt a drágaságokról, amelyeket a grófnő szobáiban vastagon lepelt be a por.

* A fejlődés éveiben minden gyermeknek tornáznia kell! Klein Vera hereceg-utca 20., II. Beiratás naponta ritmikus tánc- és tornaiskolája Jenő délután 4-7. Tisztviselőknek olcsó esti tanfolyam.

— Harmincegy halott. Prágából jelentik: A beomlott ház romjainak eltakarításán még mindig dolgoznak. Ujabbán ismét több halottat hoztak felszínre. A halottak száma harmincegyre, a sebesülteké pedig harminckettőre emelkedett.

— Zsebtolvajlások. Ardeleanu Paulina, aki a gyárvárosi Andrassy-ut 6. szám alatt lakik, feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Kossuth-téri piacon ismeretlen tettesek ellopták a pénztárcáját, amelyben ötszázhuszonöt lejt volt. Egy másik zsebtolvajlás a Belvárosban történt és annak szenvedő áldozata özvegy Uhlyárik Endréné, akinek hatszáz lejt tartalmazó tárcáját lopták el.

— Ismétlődő robbanások egy munióiraktárban. Milánóból jelentik: A Trevizo melletti munióiraktárban nagy robbanás történt. A raktárház teljesen eltűnt a föld színéről. A környező épületek beomlottak. A robbanás négy-öttszáz méternyi távolságra röpített vas- és fadarabokat. A romok alól eddig hat halottat és négy sebesültet szedtek ki. A halottak között van a raktár parancsnoka is. Ebben a raktárban rövid idő óta ez már a harmadik szerencsétlenség.

— Egyenruhát kapnak az inasok. A városi tanács már régebben elhatározta, hogy a tanoncotthonokban elhelyezett inasok részére egyenruhát szerez be. Egyelőre száz egyenruha, száz pár cipő ugyanannyi sapka és megfelelő fehérnemű szállítására írtak ki pályázatokat. A pályázati határidő tegnap járt le és a pályázati ajánlatokat bizottság bontotta fel, amelynek elnöke Gabriel József városi tanácsos volt. Ajánlatokat nyújtottak be Kincs Artur, Pentia Illés, Selinachi és Janca Sehnabel Lajos, Gaspar György, a Covay fehérneműgyár, az Astracipőgyár és a városi tisztviselők cipőműhelye. Egyenruhára az ajánlatok 1140 és 1490, cipőre páronként 250 és 450, sapkára 145 és 159 lejt között váltakoznak. Az állandó választmány legközelebb dönt arról, hogy a szállítást kinek adja.

A TENGHEREN LETARTÓZTATOTT ANGOL KAPITÁNY. Londonból jelentik: A külügyminisztérium értesülése szerint a dán fenhatóság alatt levő Faroee szigeteken tegnap egy dán ágyunaszád megállásra szólította fel a Helvetia angol gőzöst. Az angol hajó a tomboló vihar elől a dán Thorhove kikötőbe akart befutni. Mivel azonban az angol hajó nem állott meg azonnal, a dán ágyunaszád ágyulövéseket adott le, majd pedig motorcsónakon egy osztag tengerészkatonát küldött az angol hajóra. Itt az angol kapitányt letartóztatták és csak hosszas kihallgatás után engedték vissza hajójára. Az angol külügyminisztérium az incidens miatt tiltakozását jelentette be a dán kormányfő felé a büntetéstől és meg akart halni. Zsadányi Eszter huszonhét éves budapesti cseléd utlevél nélkül jött Magyarországból Romániába. Csakhamar elfogták és a temesvári hadbírószágra hozták. Zsadányi Eszter szerdán este ismeretlen méreggel megmérgezte magát és elvesztette eszméletét. A mentők a kórházba szállították, ahol felgyógyulásáig marad, aztán visszakerül a hadbírószághoz. Öngyilkossága okául a büntetéstől való félelmét adja elő.

* A Royal variete októberi szenzációs műsora újabb számmal bővült. Mától kezdve naponta fellépnek Patt és Pattachon falrengető kacagató mókaikkal. Az utolsó évtized legkiválóbb artistái. A két kiváló artista minden este feltizenegy órakor a kávéházi műsor során kacagtatja meg a hálás közönséget. Tizenkét órakor a bárhelyiségben teljesen új műsor keretében szintén fellépnek. Nagyszerű kiegészítő műsor. Kiváló italok, figyelmes kiszolgálás. Ball-tabarin.

AZ OCEÁNREPÜLŐ SO FÖRVIZSGAJA. Newyorkból jelentik: Lindberg kapitány vagy ha úgy letezik, Lindberczredes, aki szalmakalapban pütkézt az óceánt és meg sem lőtt Párisig, sikerrel letette sofförvizsgát. Hiszen szép dolga a repülés, gondolta Lindbercz azonban a levegőnek nincsen gerendái, amelyekbe esetleg kapaszkodni lehet. Az autó az sokkal biztosabb, igaz úgy hogy ezzel is eshetik baj, de ezerötszáz méteres magasságon mégsem bukhatik le. Lindbercz tehát autózni fog, de hogy tényleg nem repül, arról nem garantál.

* Orvosi körökből. Németország tanulmányutjáról Dr. Popovits Virgil szemorvos visszatért és ismét rendel 10-12 és 3-5 óra között. (Tiszta soara-Józsefváros „Elite”-ház).

Ha szép akar lenni,
használdjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant, liliompudert, 3 színben. Kapható kizárólag KULKA Emil városi gyógyszerárában, a „Fekete Sza-hoz” 1. Szentgyörgy-tér.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyek
beni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemesebb otthont
nyújtja a legelőnyösebb
feltételek mellett a keleti
pályaudvar érkezési oldal-
lával szemben levő

GRAND HOTEL PARK

nagyszálló

BUDAPEST VIII, Baross-tér 10

mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője
olcsó szobaárainkból

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból
(Kiváló házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert
gyalog átfut egy perc
alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!!

Elsőrendű kiszolgálás
szigorúan családi jelleg

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy
okvetlen nálunk szálljon
meg. Előzetes szoba-
rendelés ajánlott. (965)

Bukarestben

a
Déli Hírlap minden
ujságkioszkban

Kapható

Őszi dolgok...

Írta: Fóthy Ernő

OSTROMÁLLAPOT EGY CSEH-SZLOVÁKIAI KÖZSÉGBEN. Prágából jelentik: A kormány már régebben elhatározta a gálászécsi járási székhely áthelyezését. Ennek a lakosság tegnap fegyveresen szegült ellene úgy, hogy katonaságot kellett kirendelni, amely a tüntelő tömeget puskatussal zavarta szét. Valamennyi középületet megszállották, az utcákon gépfegyvereket állítottak fel.

— **Halálba utazott.** Budapestről jelentik: Pélner dr. esztergomi rendőrkapitány tegnap Budapestre utazott. A nyugati pályaudvaron hirtelen rosszul lett, összeesett és haldokolva szállították a kórházba.

* **Bánátj Szanatórium Timisoara Strada Odobescu (Holló-utca) Nr. 2., felvesz sebészeti, nőgyógyászati, szülészeti, orthopédiai, bel-, gyermek-, ideg-szem-, fül-, orr-és gégebetegelket. Röntgen, diathermia, elektroteraphia. Maláriakurák Wagner-Jauregg szertrel. Telefon: 23-46.**

— **Máshol sem jobb az eredmény.** Lugosról jelentik: A Turnszeverinben megtartott érettségi vizsgák során Lugosról negyvenöt növendék jelentkezett érettségi vizsgára és a negyvenöt jelölt közül csak tizenegy tette le sikeresen a vizsgát. Így a lugosi tanulók hetvenöt százaléka megbukott.

Megérkeztek

a legújabb őszi árak u. m. Poulowerek, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák, gallérok stb. legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig, beszerezhetők. 2561

„Gentleman“ cégnél
Cetate, Strada Merzy No. 6. (Galgon-ház)

— **Tolvaj cigányasszonyokat keresnek.** Stojanovics János gyertyamosi vasuti forgalmi tisztviselő feljelentést tett az ottani esendőségen, hogy ismeretlen tettesek betörték a lakásába és onnan huszezer lei értékű ruhát és ékszert loptak el. A betöréssel két cigányasszonyt gyanúsítanak, akiket aznap a ház körül láttak ólalkodni. Mivel valószínűnek látszik, hogy a betörők Temesvár felé vették útjukat, a gyertyamosi esendőség értesítette az esetről a temesvári rendőrséget, amely a két cigányasszonyt keresi.

* **Művészi faragású csillárok, álló és asztali lámpák, falikarok, állványok, sétaborok, dísztalak, vázák; rámak és butordíszek eredeti rajzok után fából kaphatók részletfizetésre is Szántó László szobrásznál Király-utca 11. Nagy választék kész áruban.**

— **Cigányok lapja.** Moszkvából jelentik: A szovjet egy cigánynyelvű lap megjelenését engedélyezte, amelynek első száma már megjelent. A lap a cigányok kóborlását és történetét ismerteti, a kulturális szervezkedést propagálja és cigánynyelvű novellákat közöl.

* **Ha Temesvárra jön, kérje mindent az ingyenes tájékoztatót (Conducatorul prin Timisoara).**

Minden hölgy
aki konzerválni akarja fiatalágát forduljon bizalommal
B. Róth Olga
kozmetikushoz
(Szt. György-tér, Deutsches-Haus)
Arcbőre rövid időn belül tiszta és üde lesz! 2403

Már szinte sablon az egész. Hogy hüvös van, hogy száradt, szomorú leveleket szemetelnek a busz fák, amik oly elhagyottak és árvák így októberben, mint az a poéta, aki róluk ír, borongó, rezignált sorokat és arról, hogy itt az ősz. Komolyan: néha már unalmas is ezzel a melankolikus évszakkal. Mert olyan szürke minden. Hajnalonta a köd, este pedig a trenckók és überzieherék, meg a nők is, akik most fáékony egérkék és csak néhányon pompázik a korai bunda. Egymáshoz riasztott gyámoltalan csorda a névtelenek tömege. Ráncosá aggódott arcok sápadnak el titokban, hogy minden nap rövidebb az este és valahonnan utra kelt a fehér rém. És ez mindig, minden évben így. És csak nézni tehetetlenül, lassan gémberedő kezekkel. Letargikusan. Mint az életfogytiganni ítélt fegyencek.

Iskola. Ez is ilyen őszi ügy. Ilyenkor kezdődik. A pajzán nyár gyermekei elhalálnak a komor épületekben, amik előkészítik az életet. És külön magyar fájdalom itten látni, hogy egyre nehezebb, hogy egyre kevesebbek a padok és tantermek. És ami elűnt, sohasem jön vissza többé.

Virágok hullanak, halott leveleket kerget a szél és eszembe jut a mispecialis őszi orkánunk: az érettségi. Letépett remények, földresújtott fiatalok, reményüket vesztett szülők és egy fiatal leány, aki luminált vett be és meghalt, mert megbukott.

Virágok hullanak, halott leveleket kerget a szél.

Ősz!...

Jolly Jocker. Ez aztán neki való. Soha nagyobb szuverént, mint ez a

— **Karját letépte a fogaskerék.** Dvoracek Ferenc tizennégy éves asztalosinas, aki Palicskó Antalnak a Muzslay-utca 25. szám alatt levő butonygyárában van alkalmazva, az egyik munkagépet akarta megállítani. Kezével a fogaskerékbe akadt, amely jobb karját leszakította. A mentők a kórházba szállították.

— **Ötven millió panama.** Bacauból jelentik: A Curentul értesülése szerint a Gloria nevű gyár ötven millió leiel hárosította meg a kincstárt. A Curentul utal arra, hogy ezt a legújabb panamát három nap előtt már tudomására hozta a pénzügyminiszteriumnak és ennek ellenére mind a mai napig nem történt semmi.

bolondos rómi figura. Mi ehhez Achmed Zogu?... A folyóparton meghalt az élet, nem domborodnak esónakokon bronzestű nők. Manei elfelejtette már a kamaszok kórusai, amely üvöltve ringott, ha kecses gömbölyűségei ellendültek a trambulínról, a kávéházi terraszokat már feloszlatta a tulajdonos, de Jolly Jocker él. Négyen, öten, tizen, csoportok visszafojtott lélegzettel kergetik éjjel és nappal. Nők és férfiak, ifjak és aggok, kávéházban, klubban, otthon mindenütt. A Kék madár a múlté. Most más a szimbólum: A Jolly Jocker.

Miss Amerika. Ez is őszi dolog. De szép. Sajátságos. Nem is sablonos. Duszgazdag amerikai özvegy. 48. De legalább 52-nek látszott. Furesa őszi asszony volt. Pezsgő, jazz, tánc és férfi. Sok férfi, gyorsan és mohón. Fiatalok, erősek, de csak többet, minél többet. Bécs. Páris. Budapest. Arad, vagy Temesvár: mindegy. Mindenütt ez volt a neve az éjszakában: miss Amerika. Nyolchengeres Paekardján 100 kilométeres tempóval száguldozott városról-városra, suhantak a fák, változtak a fiúk mellette. A voloinál pedig egy kétnégyes hallgatag óriás ült. Louis, az elzászi soffőr. És egyszer, egy alkonyatkor, egy pukkanás, egy robbanás és esend. Az utszélen, fa tövében hevert a nagy Paekard. Üvegcserepek, kerékroncsok, hűtődarabok szanaszét. Egy mozdulatlan holttest: Miss Amerika. Két eszméletlen sebesült. Louis és egy fiú. Nagy, néma esend. És mindennek vége volt.

Néha szép is az őszi halál.

— **Jótekönyve őszi mulatság.** A szociális missziótársulat józsefvárosi és erzsébetvárosi szervezetei a Mercedes és Charitas leányklubokkal együtt szombaton este a Novotny-féle teremben jótekönyve őszi mulatságot rendeznek. Előadásra kerül két egyfelvonásos vigjáték, amelynek szerepeit Tschapek Erzsé, Bonn Mariska, Erdmann Mani, Sundhausen Matyó, Daun Magda, Köszl Stefi, Gusz Maca, Pirsch Duci, Pirsch Mani, Nischbach Annus, Schmidthauer Ferenc és László Miklós játsszák. Azonkívül Csermák Lajos, Tschapek Erzsé és Maurer Antal énekszámokat adnak elő. Előadás után sorsolás és tánc következik.

— **A Déli Hírlap panaszkönyve.** Igen tisztelt szerkesztőség! A város tavaly létesített olyan kicsi házikat, — igaz csak hármat, egyet a Sou-dier-téren, egyet a Kossuth-téren és egyet a Széna-téren —, amelyekbe bizony nem nyilvánosságra való életfunkciók végzésére szoktak a járókelők visszavonulni. Így kívánja ezt az illem és ezért nevezik ezeket a házakat illemhelyeknek. Másutt könyved zöld házikok ezek az egész világon, csak nálunk építették meg azokat házaknak, otromba, nagyköpi és rendeltetésüket el nem áruló házaknak. Azonban ezekben csak nappali üzem van. Este kilenc órakor lezárják ezeknek aajtait. És ettől fogva hiába sietnek oda az emberek. Hiába zörgetnek, nem nyitják nekik. Vagy éjszaka már nem kívánja az illem, hogy az emberek — oda bevonuljanak?

SZOCIALISTÁK A RAJNA-KIÜRITÉSÉRŐL. Párisból jelentik: A jövő héten Párisban szocialista kongresszus kezdődik, amelyen a Rajna-kiürítését is szóvá teszik. A kongresszuson francia, belga és német szocialista pártok vesznek részt. A francia szocialista párt elhatározta, hogy megidézje Paul Boncourt, mert számon kéri tőle genfi viselkedését, amely nem felel a szocialista internacionale elveinek és sérti a francia szocialisták állásfoglalását.

KUBELIK
HEGEDÜESTJE
Október 13 szombat
Jegyek Bánátról

— **Uj sebességi világrekord.** Londonból jelentik: Darcy Craig angol hadnag Southamptonban repülőgéppel új sebességi világrekordot létesített, amennyiben egy óra alatt 498 kilométert tett meg.

* **Refet Sureya, Abdul Hamid szultán unokahuga a török forradalom után Párisba került és beiratkozott a Sorbonnera. Tanulmányai közben táncolni tanult és többé nem tért vissza Törökországba. A világ legnagyobb é legérdekesebb városain keresztül vitte a sorsa, mindenütt táncolt, mindenütt ünnepezték. Kalandos pályájának egyik állomása most Temesvár, ahol Roya barban minden éjjel pontban tizenké órakor a parkettre libben Refet Sureya a szultán unokahuga.**

— **A Déli Hírlap Budapestben állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában, VIII. Baross-tér 10.**

— **Mükedvelői előadás a Mehalában.** A mehalai magyar mükedvelők nagyban készülnek Szigligeti Edének A cigány című háromfelvonásos énekes népszimfóniájának előadására. A darabot október 27-én mutatják be és az előadást másnap este megismétlik.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvételnek

Szt. György-tér 4.

Olvassa
mindennap
a „Déli Hírlapot“

Őszi kabátok

Utolsó uidonságok:

Angol divatkabátok	1500.— lei
Angol kockás, szőrmével	2500.— „
Velur divat,	3500.— „
Ripsz divat	3700.— „

Jaszenszky

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth-tér.

Törvényszék

Választási epilógus. A tavalyi általános választások idején a hunyadmegyei Crai községben a nemzeti parasztpárt hívei összeverselkedtek a csendőréggel. Parasceu Leonel kolozsvári jogszigorló, aki maga is lelkes parasztpárti, az esetről táviratilag akart jelentést küldeni a belügyminiszternek és az ellenzéki sajlónak, azonban a postamester arra való hivatkozással, hogy a hivatalos óramár elmúlt, megtagadta a táviratok felvételét. A jogszigorló és a postamester közötti veszekedés támadt emiatt, a melynek során a jogszigorló sértő szavakkal illette a postamestert. A postamester feljelentette Parasceu Leonelt, akit a dévai járásbíró 50 ezer lei büntetésre ítelt. A temesvári tábla felelősség folytán tegnap foglalkozott ezzel az ügygel és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Rádió

Péntek. (Október 12.) Budapest, 12 óra Kamarazene. 4 óra: Mésedélután. 5 óra 30: Citerahangverseny. Bécs. 11 óra: Délelőtti zene. 4 óra: Délutáni hangverseny. 5 óra: Zeneakadémia hangversenye. 8 óra 5: Tosca opera közvetítése. Brünn. 12 óra 15: Déli hangverseny. 4 óra 30: Délutáni hangverseny. 7 óra: Gramofonzene. Köln. 4 óra 30: Délutáni hangverseny. 8 óra: Hangversenyközvetítés Berlinből. Langenberg. 1 óra 5: Déli hangverseny. 8 óra: A házizenekar hangversenye. 10 óra 10: Esti hangverseny. Nápoly. 5 óra: Énekhangverseny. 8 óra: Werther című opera közvetítése. Prága. 12 óra 15: Déli hangverseny. 4 óra 30: Zene. 7 óra: Szórakoztató zene. 10 óra 10: Esti hangverseny. Stuttgart. 1 óra: Déli hangverseny. 4 óra 15: Szórakoztató zene. 8 óra: Hangverseny.

Szombat. (Október 13.) Budapest, 12 óra: Gramofonhangverseny. 5 óra 45: Magyar nótadélután. 7 óra: Kabaréest. 9 óra 50: Tóth Erzsébet magyar kir. opera művésznőjének hangversenye. Bécs. 11 óra: Délelőtti zene. 4 óra: Délutáni hangverseny. 8 óra 10: Mamsell Nitouche zenésjáték közvetítése. Berlin. 5 óra: Szórakoztató zene. 8 óra: Esti hangverseny. 10 óra: Táncczene. Breslau. 4 óra 30: Operadélután. 10 óra 30: Táncczene. Brünn. 12 óra 15: Déli hangverseny. 5 óra 55: Énekhangverseny. 7 óra: Offenbach Herr und Frau Denis operettjének közvetítése. Langenberg. 1 óra 5: Strauss hangverseny. 5 óra 45: Délutáni hangverseny. Leipzig. 4 óra 30: Szórakoztató zene. 8 óra: Schubert-est. München. 4 óra: Szórakoztató zene. 5 óra 30: Hangverseny. 7 óra 35: Schrammel hangverseny. 10 óra 20: Zenekari hangverseny. Prága. 4 óra 30: Déli utáni hangverseny. 6 óra: Ifjúsági zenekari hangverseny. 7 óra 5: Operatárlás közvetítése. Róma. 5 óra 30: Zenekari hangverseny. 10 óra: Melistofelle című opera közvetítése. Stuttgart. 1 óra: Déli hangverseny. 3 óra 45: A házizenekar hangversenye. 9 óra 15: Kamarazene, utána szórakoztató és táncczene.

Színház

A bécsi operaegyüttes temesvári megnyitó előadása

A bécsi operaegyüttes Wagner óriási szcenikai, énekelő és zenekari felkészültséget kívánó Bolygó hollandi-ját mutatta be elsőnek meztelen színpadon, hattagú női és nyolctagú férfiak közreműködésével, igen kisszámú zenekartól kísérve. Hiányoztak tehát a színpadi képek, a grandiózus zenekari színek, a magával ragadó erejű kórusok, a wagneri monumentalitás. Azt kell tulajdonképpen kérdeznünk, maradt-e egyáltalában valami Wagnerből? Körülbelül ugyanannyi, mint ha egy szép napon egy kis vidéki zenekar elhatározná, hogy a változatos kedvéért Beethoven kilencedik szimfóniáját is el fogja játszani. Utóvégre, mi épp az elmúlt hónapokban, nagyon komoly zenei eseményeknek voltunk tanúi, élvezhettük a kolozsvári opera céludatos munkájának eredményeit, hallhattuk az eszményien finom berlini kamaraoperát és a Blüthner-zenekart. Csodálkozunk, hogy a zenei élet Mekkájából érkező bécsi

együttes ilyen előadással kiállt a nagyközönség elé. Nemcsak a magas belépődíjak köteleznek, hanem már maga a város neve is, amelyet képviselnek, hiszen a közönség azért tódul a színházba, mert úgy várja, hogy innen kapja a legtisztább, a legleszürtebb művészetet. Az ide-oda topogó bizonytalan matrőzkorus, a gixerező tenorista, hogy másról ne is beszéljünk — enyhén szólva, — megdöbbentő volt. Kérdezzük! Aki nem látott még Wagner-operát, vajjon eljuthatott-e hozzá Wagner zenei zsenijének egyetlen halvány fuvallata? Tudja-e egyetlen képbe, impresszióba sűríteni, amely él és megmarad, azt az interpretációt, amit Wagnerről kapott? Így nem lehet Wagner-operát adni Temesvárott, már azért sem, mert huszonöt év előtt is már olyan felkészült, szívvel-lélekkel tele vidéki Tannhäuser-előadásban volt itt részünk, amellyel a megnyitó Wagner-est távolról sem veheti fel a versenyt.

Flaneur.

Szigoru színügyi bizottság. Aradról jelentik: A város színügyi bizottsága ülést tartott, amelyen Popa Konstantin elnök bemutatta Szendrey Mihály iratát és ebben a szerződött tagok névsorát közli. A listát a bizottság tudomásul vette azzal, hogy három olyan tag szerződése, akiket nem ismernek, csak akkor válik végérvényessé, ha a színügyi bizottság azok művészi kvalitásairól meggyőződést szerez. Szendrey Mihály igazgató szombaton nyitja meg az aradi színt.

A bécsi vendégjáték. A bécsi operatársulat tegnap este Bizet remek operájával, a Carmennel brilliozott. Ma este Kienzl Vilmos muzsikális drámája, az evangelimann — amely a magyar színpadokon a Bibliás ember címen ismeretes — kerül színre. Holnap, szombaton, Smetana nagy operája az eladott menyasszony van műsoron, amelyet kétszer fognak játszani. Vasárnap délután négy órakor Wagner Richard operája, a Walkür, lesz műsoron. Az összes előadásokra a jegyek a színház nappali pénztáránál délelőtt tíztől egy óráig és délután négytől hatig lehet kapni, azonkívül este a pénztárnál.

Fekete női télikabát,

használt, de jókarban, jutányosan eladó.
Hitelbank-palota I. em., ajtó 3
d. u. 2-4-ig. 3031

Kereszthuro

rövid fekete zongora jutányosan eladó. Hitelbank-palota I. emelet, ajtó 3. Megtekinthető d. u. 2-4-ig.

MEGJELENT

az erdélyi könyvpiac szenzációja, Szigethy József szerkesztésében Kolozsvárott a

ZENEI, MŰVÉSZI ÉS IRODALMI DEKAMERON

Tartalma:

Zeneművészek, magán és hangversenyénekesek, operaház és a magyar színház művészeinek arcképes életrajzai. 100 magyar író szépirodalmi műve. A dalosszövetség vezetőinek csoportképei. Remek kiállítás! Gazdag illusztráció! 2230

Könyvkereskedőknél nem lesz árusítva!

Utánvétellel küldi Szigethy József szerkesztő, Cluj, Kereszt-utca 2.
Ára 500 lei.

Közgazdaság

MUNKÁSOK KEDVEZMÉNYES UTAZÁSA. A vasút vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amelyben az ipari és mezőgazdasági munkások részére kedvezményes utazást engedélyez. A rendelet szerint a munkások, amennyiben legalább tizenötös csoportban mennek, úgy a munkába való utazásnál, mint pedig a hazatérésnél negyven százalékos engedményt kapnak.

Az Utazó Kereskedők Egyesülete e hó 14-én, vasárnap délelőtt tíz órakor nyitja meg új helyiségeit ünnepélyes taggyűlés keretében, amelyen úgy a bukaresti és nagyváradi testvéregyletek, mint a temesvári kereskedők egyesülete, a kereskedelmi és iparkamara, gyáriparosok szövetségének delegáltjai is részt vesznek. Az ünnepélyt Hencz József elnök bevezető szavai fogják megnyitni, utána Grünberger Lajos ügyvezető elnök vázolja az egyesület szociális, erkölcsi és gazdasági céljait és jövő munkaprogramját. Hencz József elnök az utazók kulturális és gazdasági jelentőségéről fog előadást tartani. Steiner Béla dr. ügyész kifejti az utazókat és kereskedelmi ügynököket érintő jogi problémákat és a szerelmek orvoslásának módjait. A megnyitó ünnepély nemcsak egyszerű helyéggel-avatásnak készül, hanem demonstrálni kívánja az összes érdekelt gazdasági testületek előtt az Utazók Egyesületének fontos gazdasági és szociális rendeltetését, amiért is minden utazónak és kereskedelmi ügynöknek azon feltétlenül meg kell jelenni. Vendégeket szívesen látnak.

Csődöt kérték egy temesvári ékszerész ellen. Klein Béla temesvári ékszerész ellen, akinek a belvárosi Hunyadi-utcában van üzlete, egyik bécsi hitelezője csődöt kért. Az ügyben a temesvári csődbíró legközelebb tartja meg a tárgyalást.

Drága fülke. Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsde fülkét mindig árverés útján igen drágán szokták eladni. Tegnap az egyik fülkét négyezerötvenezer dollárért árverezték el. Ilyen rekordárat eddig még nem értek.

Nagy szárazság. Krajóvából jelentik: Egész Olteniában és a Dinavölgyében nagy hiányát érzik az esőnek. Az őszi szárazság szinte lehetetlenné teszi az őszi felkészülést és az őszi vetés megkezdését.

Reklamok, hirdetések, levelezés

JÓ KLISÉ BIZTOS SIKER!
MŰVÉSZI KIVITELBEN OLCSÓN KÉSZÜTT
FENYŐ CINKOGRAFIAI MŰMÉZTER
TIMIȘOARA

Lugoson

ugyanabban az időben jelenik meg a Déli Hírlap, mint

Temesvárott

Apróhirdetések

Előfizetőink abban a kedvezményben részesülnek, hogy az utolsó előfizetési nyugta felmutatása ellenében havonként egyszer díjmentesen közölhetnek egy tíz szög terjedő apróhirdetést.

Egy szó ára három lei, vastag betűvel öt lei. Legkisebb apróhirdetés harminc lei, álláskeresőknek tíz szög husz lei.

A hirdetési díj minden egyes sorra a 1000 leig terjed.

Alkalmazás

Kezdő magyar-német gyors és gépirónó azonnalra kerestetik. Ajánlatokat „1500” jellegre kérek. (3101)

Ügyes

kifutóleányt

keres „Electron”, Szt. György-ter

Megbízható főzni tudó mindenest keresetük vidékre egyedülálló magányos gazdatiszthez. Érdeklődni lehet Kazinczy-utca 15. (3079)

Soffort Citroen autohoz keres nagykereskedő cég azonnali belepésre. Ajánlatokat „Tiszességes hozzáértő” jellegre a kiadóba kér. (3084)

Allást keres

Intelligens, jómegjelenésű fiatal urileány, gyakorlatta, fogorvosi műterembe november 1-ére assistens állást keres. Szíves megkeresést „Assistens” jellegre a kiadóba kér.

Adás-vétel

Teljesen új asztali tüzhely sürgősen eladó. III. ker., Korona-utca 13, balra 2. ajtó.

Jó karban levő férfiruhák, férfi téli- és átmeneti kabát és finom őszi-téli nőiruhák, női télikabát olcsón kapható. Cim: a kiadóban. (640)

Legolcsóbban családi házakat 400-800 □ telekkel csak Ujszentés 17. szám alatt vehet. (2723)

Jókarban levő budapesti gyártmányu modern pedálos cimbalom eladó. Cim: Nagyszentmiklós, volt Szegedi-utca 187. (Str. V. Babes) Bijás Mihály. (3057)

Két méter magas konzol-tükör márványlappal, női szalonnak vagy fodrásznak eladó. Cim: Bonnáz utca 17. (3074)

Odeon gramophon jó állapotban 50 lemezzel olcsón eladó. Bonnáz-utca 6, ajtó 15. (3076)

Antik hálószoba, antik butóradarabok, képek, tükör, minden elfogadható áron eladók. Arad, Nők otthona 23. szoba. (3080)

Butorok és használt férfiruhák olcsón eladók. Cim: a kiadóhivatásban. (3083)

Jókarban levő gyermekágyat teljes felszereléssel megvételre keresek. Cimeket ármegjelöléssel „Elena” jellegre a kiadóba kérek. (3086)

Lakás

Keresek a Belvárosban egy modern 4 szobás lakást, lehetőleg a Lloyd-soron. Cimeket „Lelépést nem fizetek” jellegre kérek. (3448)

Gyilkosság a kastélyban

Bűnügyi regény

A nyomozási adatok alapján írta: Gábor Emil

16

(Folytatás).

Kemény János kifakadásában itt egy kis szünetet tartott. Eszébe jutott neki a gyilkosság a kastélyban és aztán így folytatta szavait:

— És a rettentés a dologban az, hogy még csak kérdőre sem vonhatom. Hiszen az éjjel bizonyára őt is meggyilkolták. Ez nekem sovány vigasz, hogy egy ismeretlen ember állott helyettem bosszút azzal, hogy megölte. Az a gyilkos nem a lányom miatt ölte meg a grófot, hanem a pénzéért. Így tehát az én bosszúm kielégítetlen. A gróf, aki a lányomat hiteltelen, elcsábította, aki miatt a szerencsétlen gyermek halálba ment, megtorlatlanul követte a tettét. Én szerencsétlen ember örökre elvesztettem a gyermekemet és egyelőre még azt sem tudom, hogy merre keressem a holttestét!

Kezét a szeme elé tartotta és keservesen zokogott.

Az orvos és a jegyző nagyon megrendültek a megtört apa látására és maga Sebestyén detektív is, aki megszokta, hogy sok megrendülő drámát lásson, könnyet törölt ki a szeméből.

Megszánta a szegény apát, odament hozzá és így szólt:

— Bíró ur, nyugodjék meg egy kicsit. Megígérem önnek, hogy magam fogok leányának holtteste után nyomozni és biztos vagyok benne, hogy meg is találom azt.

Kemény megragadta a detektív kezét.

— Köszönöm önnek ezt az ígéretet, Sebestyén ur, — mondotta remegő hangon — köszönöm önnek, mert tudom, hogy ön bizonyára meg is találja boldogtalan gyermekem holttestét. Legyen legalább az a vigaszom, hogy rendesen eltemethetem és eljárhasak majd a sírjához.

Nem tudott tovább beszélni. A lábai nem bírták és a szánandó ember leroskadt a díványra.

Az orvos akkor odafordult a detektívhez és a jegyzőhöz.

— Keményt ágyba kell fektetni, — mondta — mert attól tartok, hogy idegláz van körülötte. Azért legjobb lesz gondoskodni, hogy rendesen lepihenjen.

Keresek egy 6-8 szobás lakást a Lloyd-soron vagy a Liget-uton. Cimeket „Modern” jellegre a kiadóba kérek. (642)

Keresek két szobás, konyhás lakást bármely városrészben. Cimeket kérek a kiadóba. (3100)

Szép utcai lakás kiadó nov. 1-ére. Ronác, Kiss Ernő-utca 10. (3073)

Kétszobás, konyhás lakást keresek Kossuth-tér közelében. Cim: Schwarz Fő-utca 24. (3075)

Egy udvari kétszobás lakás kiadó IV. ker. Arany János-utca 10. (3077)

Ezzel odament Keménynéhez, aki még mindig mozdulatlanul ült a földben és megszólította:

— Nagyságos asszony!

Az asszony szinte fölriadt a megszólításra.

— Istenem, Istenem, — mondotta kezeit tördelve — az egésznek én vagyok az oka, mert nem figyeltem eléget a gyermekemre. Rossz anya vagyok, mert nem figyeltem meg, hogy az a gazember hogyan keríti hálójába a leányomat. Ó, szegény Laurám!

— Most az ön férjéről van szó, nagyságos asszony, — szól a doktor — gondoljon arra, hogy az urának ez a csapás éppen úgy faj, mint önnek. Lehetséges az is, hogy a férjének az idegei gyengébbek és ha nem gondoskodunk idejében ápolásáról, akkor még valami szerencsétlenség történhetik.

Az asszony erre megemberelte magát és intézkedett, hogy a cselédség a férjét a hálószobába vigye és ott lefektesse.

Az orvos, aki közben az asztalhoz lépett és receptet írt, a papírt azzal adta oda Keménynének:

— Írtam az urának egy kis csillapító szert! Legyen szíves nagyságos asszony, ezt a patikából mehozatni és megcsináltatni. Remélem, hogy ettől jól fog aludni a férje és az alvás igen jól fog neki tenni.

Palmer jegyző és Sebestyén János detektív, akik az egyik ablaknyílásban állottak, halkán beszélgettek.

— Szegény Laura, — jegyezte meg a jegyző, — végtelenül sajnálom!

— Most egyelőre többet kell törődnünk az apával, — felelte a detektív — mert az állapota igen aggasztó. Az ő korában könnyen érheti szélütés, ez pedig végzetes volna ránézve.

— Ha meg is marad életben ez a szerencsétlen öreg ember, életében boldogsága és öröme mindenképpen örökre odavan. És a borzasztó az, hogy előre látam közeledni a szerencsétlenséget. Rájöttem a szegény leány tikára, azonban akkor már késő volt.

— És nem kísérelte meg...?

— Mit tehettem volna? Szóltam volna Keménynek? Bizonyos, hogy

Két szoba, konyha, éléskamra azonnalra kiadó, Freund, Piata Traian 4. (3078)

Különféle

Teljes ellátást kaphat 1-2 fű zsidó családnál. Gondos felügyelet, közel a zsidó liceumhoz. Cim: Engel, Erzsébetváros, Hungária utca 3. szám, I. em., 7. ajtó.

Nagyobb istálló 15-től kiadó. Cim: Szilágyi-utca 37. (3058)

nem hitt volna szavainak és az egésznek az lett volna a vége, hogy elvesztettem volna a legjobb barátomat.

— Hát akkor miért nem vont a felelősségre a grófot?

— Micsoda jögon tehettem volna azt? És különben is biztos, hogy a gróf mindent letagadott volna.

— Nem tudta volna a fiatal leányt figyelmeztetni, hogy ne rohanjon a vesztébe?

— Megkíséreltem, hogy felnyissam a szemeit, de a leány csak nevetett, kitérő válaszokat adott és mindjárt másról kezdett beszélni, mihelyt azt a témát megpendítettem. A vége aztán az lett, hogy teljesen került a velem való egyedülletet, mert nem akarta, hogy ismét a grófról beszéljek neki. Pedig nagyon szeretett járni a kertembe. Van nagyon sok rózsám és Kemény Laura naponta eljött, letépte a nyíló rózsákat és engem tréfásan udvari kertészének nevezett el. Amióta azonban látta, hogy beleavatkozom szívügyeibe, nem jött el többé hozzám. A rózsáim ott hervadtak el a szírvonon és senki nem tépte le őket. Nem is engedtem volna másnak letépnit, mert hiszen azokat mind csak öneki neveltem.

A jegyzőn nagyon erőt vett a visszaemlékezés. Ezt érezni lehetett a hangján is.

Sebestyén detektív éppen újabb kérdést akart a jegyzőhöz intézni, amikor az ajtóban egy zömök férfi jelent meg. A ruházata nem volt paraszti, de nem volt uri sem, hanem valami átmenet a kettő között.

Rubulescu Lázár volt, a növénygyűjtő és kuruzsló.

A jegyző, aki ezzel az emberrel nem valami nagyon rokonszenvezett, kemény hangon megkérdezte tőle:

— Mit akar? Minek jött ide?

Rubulescu alázatosan levette a fejéről a kalapot és a kezei között forgatta azt. Mintha nem tudott volna a kalappal mit kezdeni. Zavarban volt.

(Folyt. köv.)

Eladó szálló

Gyorokon (Arad-Hegyalján) nyolc kat. hold nemes szálló, présház, pince teljes felszereléssel, négyszobás lakóház, vincellér-lak, konyha-kert, 1 hold kenderföld, négyszáz méter utcai front az Arad-hegyaljai villamos mentén szabadkézből eladó.

Az egész telepen villanyvilágítás.

Érdeklődőknek szíveségből felvilágosítással szolgál:

Várnay Elemér dr. ügyvéd,

Temesvár, Str. Brediceanu 2.

2595

Zsombolyán korán reggel kapható az aznapi Déli Hirlap

Déli Hírlap

1928 OKTÓBER 13

LEGUJABB

IV. ÉVF. 239. SZÁM

Temesvári ügyvéd nagy beszéd- ben védte Müller Kálmánt a ko- lozsvári kommunista-perben

Kolozsvár, október 12.

A védelem tegnap a kommunista perben folytatta a vádlottak érdekében vállalt munkáját. Elsőnek Chin-dris Vazul mármaroszigeti országgyűlési képviselő beszélt és háláját fejezte ki Aradi Viktorral szemben azért, mert a schizma-perben, valamint más esetekben is az elnyomottak pártjára állott. Utána Popa Ádám védő szólalt föl ugyancsak Aradi érdekében. Tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy a hadbírókapitány a vádbeszéd során olyan dolgokra is kiterjeszkedett, amelyekről a vádiratban szó sincs. A Popre orosz munkássegélyző szövetkezetéről a vádirat egy árva szó említést nem tesz, amivel szemben az ügyész vádbeszédében erre is kiterjeszkedett, mondván, hogy Aradi Viktor bécsi tartózkodása alkalmával a Pop-reval fölvette a kapcsolatot.

Azok a pénzek, amelyeket Aradi Viktor külföldről kapott, a Malik-Verlagnól származnak mint honorarium.

Kérte a vádlott felmentését.

Zissu dr. védő emelkedett azután szólásra és a következő idézettel kezdte beszédét: Fiat iustitia, pereat mundus! Részletesen ismertette a szakszervezetek működését. Utalt arra, hogy a szakszervezetek mindenkor a munkáság pozíciójának javítása érdekében harcoltak. Egy füzetet helyez a hadbíróasztalára, amelyet még 1910-ben Duca jelenlegi belügyminiszter írt és amelyben ama véleményének adott kifejezést, hogy a munkásságnak joga van harcolni érdekeiért. Ezután rátért az amszterdami internacionale működésének ismertetésére és kifejti, hogy

a szociáldemokrata internacionale inproduktív munkát végez és produktív munkát az egységes szakszervezetek végeztek, mert ezek munkásotthonokat építettek és segélyeket osztottak ki.

Müller Kálmán például, aki harmacezer munkás élén áll, megszerve és állandóan tanítja a munkás-

ságot, iskolákat épített és általában megfizethetetlen kulturmunkát végez.

Az elnök ezután a tárgyalást délutánra halasztotta, amikor is elsőnek Körner József dr. temesvári ügyvéd mondotta el vádbeszédét. Müller Kálmán védelmében szólalt föl és azután kezdte beszédét, hogy a vádlottak padján ülőket mintegy mikroszkopikus lencse alatt levőknek képzele, a mikroszkop felé pedig idegesen és figyelmesen hajlik Európa intelligens és haladó szellemű közönsége. Müller Kálmán védelmére felhossa azt, hogy

olyan kulturmunkát végezt, amelyet még kapitalista körökben is elismernek. Fényképeket mutat a hadbírószágnak azokról a műhelyekről, amelyeket Müller Kálmán vezetésével állítottak fel

és ezekben a munkásotthoni műhelyekben a nagy családok, szorult helyzetben levő munkások munkát kapnak és ezzel a nyomortól mentik meg őket. Szerencse, hogy olyan ember áll a szakszervezetek élén, mint Müller Kálmán, mert ő a társadalmi elkeseredést legális mederbe tereli. A szakszervezetek nem politizálnak, hiszen erre még idejük sem volna. A szakszervezetekbe még a liberálisok is beléphetnek, ha ugyan a lelkiismeretük megengedi. Ebből is látszik, hogy

a városi és falusi dolgozók blokkja tökéletesen különálló szervezet és nem azonos a szakszervezetekkel.

Müller Kálmán ellen felhosszítja a vádat is, hogy a Balkán föderációja ülésein résztvevett. Ezt maga Müller is elismeri, de hiszen román utlevéllel és az összes vizumkedvezményekkel utazott külföldre, ahol a legteljesebb nyilvánosság mellett vett részt a gyűléseken. Amikor pedig egy hét mulva hazatért, megmotozták, összes írásait elvették, ezeket azonban visszaadták hosszú bocsánatkérések mellett azt mondván, hogy sajnálatos tévedés történt. Sajnos, ilyen tévedések nagyon gyakran történnek és főleg a munkásokkal szemben.

Lett volna ez csak egy liberális korifeus, — mondotta Körner dr. — akkor nem történt volna semmi baja.

A doktrínát akarják büntetni? Hiszen ez alkotmányellenes, mert az alkotmány minden állampolgár lelkiismeretére bizza, hogy szabadon válaszson meg politikai pártállását. Analizálja ezután Müller működését és utal arra, hogy a munkásságnak mindig volt és mindig lesz vezetője. Ha ez a vezető kulturált és művelt ember, akkor csak letompítja azokat az

éles ellentéteket, amelyek amugyis fennállanak.

Nem kell félni attól, hogy kitör a proletárdiktatura. Hiszen akkor mindennek össze kell előbb omlani és a szakszervezetek pedig nem az összeomláson dolgoznak, hanem építnek.

Körner József dr. beszéde után elnök a tárgyalást mára halasztotta amikor is Parascivescu ügyvéd fogja vádbeszédét elmondani.

KI ISMERI A NÉP BAJAIT. Brkarestből jelentik: Az a bizottság, amely Duca belügyminiszter elnöklése alatt a közigazgatási törvény módosítását végzi és javaslatát most szövegezi meg, tegnap ismét ülést tartott. A bizottságban az a nézet alakult ki, hogy az eddigi centralisztikus törekvések helyett a közigazgatást mindegyik területen decentralizálni kell, mert csak helyi vezetők állapíthatják meg helyi állóan azt, hogy a népnek mire van szüksége. A közigazgatási törvény nagyobb módosításon megy keresztül.

SZINTE HIHETETLEN. Londonból jelentik: Nemrég halt meg az egyik leggazdagabb angol, Sir David Yau nagyvállalkozó. A kinstár most az örökösöktől nyolc millió font sterling örökösödési adót követel, amiből kezdeni lehet az örökség nagyságát. Ilyen nagy összeget az angol kinstár örökösödési illeték címén még soha nem szedett.

KÉT PERCIG MEGÁLL MINDEK. MUNKÁ Newyorkból jelentik: Newyorkban megalakult a Megemlékezés Ligája, amely célul tűzte ki, hogy november 11-én, a fegyverszünet aláírásának tiz esztendő évfordulóján, világszerte ünnepélyeket rendez. A lig élénk propagandát fejt ki, hogy azo a napon, ugyanegy időben, két perc a egész világon megálljon minden munka, a vasút, hajó és egyéb jármű

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 3'14' — Párisban 15'50

Temesvári magánárfolyamok 1928 október 1-2-én reggel:

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai.)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban a harmadik bankjegyet középkeresetben.

Angol font: 804'00—804'00—805'00—, dollár: 165'25—165'40—165'75, dinár: 2'92— külföldi, 2'89 belföldi, 2'89 effect, hollandi forint: 66'40 66'50—66'50, francia frank: 6'48—6'50—6'50, olasz líra: 8'68—8'70—8'70 cseh kor.: 4'91—4'91'50 4'92, német márka: 39'42—39'45—39'50, osztrák schilling: 23'31—23'34—23'40, magyar pengő: 28'93—28'96—29'20, svájci frank: 31'90—31'93—32'00.

Terményárak:

Buza 700, zab 600, árpa 600, tengeri, régi 920, új 615.

Ne mulassza el **Kapussy György** képkiállítását megtekinteni.

A Boncescu-pavillonban (Scudier-parkban).